



ΤΑΞΗ: Α΄ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Ημερομηνία: Δευτέρα 2 Απριλίου 2018
Διάρκεια Εξέτασης: 2 ώρες

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A.1.¹

Σύμφωνα με τον Άγγελο Τερζάκη, ο σεβασμός δεν είναι «επιταγή δίχως αντίκρισμα», γιατί πρόκειται για μια αξία, για μια στάση ζωής η οποία αναπτύσσεται διαρκώς από ανθρώπους ηθικά καλλιεργημένους. Ο σεβασμός, κατά τον συγγραφέα, απορρέει αυτοδύναμα στην κοινωνική ζωή, αλλά αυτό δε σημαίνει πως αποτελεί έκφραση τιμής απέναντι σε ανθρώπους μόνο και μόνο επειδή αυτοί είναι μεγαλύτερης ηλικίας ή επειδή κατέχουν αξιώματα. Υποστηρίζει, λοιπόν, ότι ένας άνθρωπος πρέπει να είναι σε θέση να εισπράττει σεβασμό από τους γύρω του και ως ηθική οντότητα, όχι μόνο ως κοινωνική ή πολιτική.

A.2.α.²

Χαρακτηριστικό γνώρισμα κάθε εποχής είναι ότι αυτή πάντα έφερνε αντιμέτωπες τις γενιές με διαφορετικά χαρακτηριστικά και ανησυχίες. Δυστυχώς, η ειρωνεία αποτελούσε ενίοτε το βασικό όπλο της καθεμιάς, όταν βρίσκονταν σε σύγκρουση, ιδιαίτερα σε φάσεις έντονης συναισθηματικής φόρτισης. Το ζητούμενο, όμως, είναι να υπάρχει κλίμα αμοιβαίου σεβασμού και από τις δύο πλευρές, προκειμένου να επέρχεται η ομαλότητα και η ηρεμία.

A.2.β.³

1. **Λάθος** («Εκείνο που τους είχε κρούσει, ήταν ο τρόπος που τους κοίταζαν τα κορίτσια ώσπου ν' αντιπεράσουν. Ίσια στα μάτια, αδίσταχτα, καρφωτά. Και με κάτι σαν ατάραχη αναμέτρηση, που τη στόμωνε αδιόρατα μια δροσερή ειρωνεία»)

¹Ακολουθεί τις Οδηγίες για τη διδασκαλία των φιλολογικών μαθημάτων στις Α΄, Β΄ Ημερήσιου ΓΕΛ και Α΄, Β΄, Γ΄ Εσπερινού ΓΕΛ για το σχολ. έτος 2017- 2018, 9/10/2017

²Γλωσσικές Ασκήσεις Γενικό Λύκειο, σελ. 186-187

³ ΨΕΒ (Ψηφιακά Εκπαιδευτικά Βοηθήματα)

2. **Σωστό** («*Θέλησαν να είναι δίκαιοι, όσο τους περνούσε από το χέρι... Αυτά τα παιδιά βγαίνουν από έναν πόλεμο δίχως προηγούμενο. Έναν πόλεμο που απογύμνωσε όλες τις αξίες*»)
3. **Λάθος** («*Ήταν ένας καιρός όπου ο σεβασμός αξιωνόταν με το έτσι θέλω από εκείνον που τύχαινε να έχει ένα χρονικό και μόνο προβάδισμα. Ο κόσμος γνώρισε πρεσβύτερους ανάξιους, που απαιτούσαν το σεβασμό μόνο και μόνο γιατί είχαν την εξουσία να τον επιβάλουν. Ο καιρός αυτός, ας το πάρουμε απόφαση, έχει περάσει.*»)

B.1.α.⁴

Τα δομικά στοιχεία της πρώτης παραγράφου του Κειμένου Β είναι :

Θεματική περίοδος: «*Τα χρόνια της εφηβείας ... για τους γονείς*».

Σχόλια – λεπτομέρειες: «*Κάτι τέτοιο αποδεικνύεται ... της ζωής των παιδιών τους*».

Περίοδος κατακλείδα: Δεν υπάρχει.

B.1.β.⁵

Η πρώτη παράγραφος του Κειμένου Β αναπτύσσεται με:

- Αιτιολόγηση: ο συντάκτης του κειμένου θεμελιώνει τη θέση του, ότι τα χρόνια της εφηβείας αποτελούν πραγματικό μυστήριο για τους γονείς («*Κάτι τέτοιο αποδεικνύεται από το γεγονός ότι ...*»)⁶

B.2.α.⁷

Ο συγγραφέας επιλέγει την ενεργητική σύνταξη, για να δώσει έμφαση στον δράστη, στο υποκείμενο που ενεργεί (ενν. *εμείς*) και για να προσδώσει στο ύφος του απλότητα και σαφήνεια.

Μετατροπή της σύνταξης από ενεργητική σε παθητική

Διακηρύχθηκαν και ξεγράφηκαν αρχές (ενν. *από εμάς*).

⁴Εκφραση - Έκθεση Α' Τεύχος, σελ. 73 και Γλωσσικές Ασκήσεις Γενικό Λύκειο, σελ. 169. Ακολουθεί τις Οδηγίες για τη διδασκαλία των φιλολογικών μαθημάτων στις Α', Β' Ημερήσιου ΓΕΛ και Α', Β', Γ' Εσπερινού ΓΕΛ για το σχολ. έτος 2017- 2018, 9/10/2017.

⁵Γλωσσικές Ασκήσεις Γενικό Λύκειο, σελ. 182-185

⁶Εκφραση - Έκθεση Α' Τεύχος, σελ. 72-73 και Γλωσσικές Ασκήσεις Γενικό Λύκειο, σελ.169

⁷Εκφραση -Έκθεση Α' Τεύχος, σελ.144.

B.2.β.⁸

Στη δεύτερη παράγραφο του κειμένου περιγραφή εντοπίζεται στο παρακάτω τμήμα του λόγου:

«Κοριτσόπουλα και παιδαρέλια ανάμεσα στα δεκαέξι και τα δεκαοχτώ τους. Γύριζαν από κάποιον εξοχικό περίπατο ή εκδρομή, γιατί κρατούσαν κλωνάρια, πρασινάδες. Ούτε λουλούδια αγκαλιές, ούτε μπουκέτα. Ίσα ίσα δυο τρία κλαριά, σύμβολα στεγνά, ένα είδος μαρτυρίας λακωνικής του τόπου απ' όπου έρχονταν»

Ο συγγραφέας επιλέγει την περιγραφή, για να φωτίσει την αφήγηση με άμεσες και έμμεσες πληροφορίες, ώστε να προκαλέσει αγωνία και αναμονή στον αναγνώστη με την επιβράδυνση της δράσης, αφού με την περιγραφή φαίνεται ότι σταματάει ο αφηγηματικός χρόνος, ενώ προσφέρει αισθητική απόλαυση στον αναγνώστη.

B.3.α.

Ρήματα με β' συνθετικό το «-λέγουν»: *αντιλέγουν, συλλέγουν, επιλέγουν, εκλέγουν, διαλέγουν, κ.ά.*

- Συχνά οι νέοι αντιλέγουν στις νοθεσίες των γονέων.
- Από μικρή ηλικία συλλέγει γραμματόσημα.
- Τον επέλεξαν ως Πρόεδρο του Δεκαπενταμελούς Συμβουλίου χάρη στη ρητορική του δεινότητα.
- Την επόμενη εβδομάδα θα εκλέξουμε το νέο δημοτικό συμβούλιο.
- Διάλεξε έναν επικίνδυνο τρόπο ζωής.

Σημείωση: Οι παραπάνω προτάσεις είναι ενδεικτικές.

B.3.β.⁹

Η λέξη «*ανάλαφρη*» αξιοποιείται συνυποδηλωτικά / μεταφορικά.

- Η *ανάλαφρη* και πρόχειρη αμφίεσή της δεν άρμοζε στην περίπτωση.

B.4.¹⁰

1. Οι νέοι προχωρούσαν σε ιδιόμορφο σχηματισμό.
2. Ήταν διαφορετικά για να τα έχουν ξεχάσει.
3. Το κοινωνικό άγχος επιτείνεται αυτή την περίοδο.

⁸Εκφραση - Έκθεση Α' Τεύχος, σελ. 134 και σελ. 252

⁹Εκφραση - Έκθεση Α' Τεύχος, σελ. 147 και Γλωσσικές Ασκήσεις Γενικό Λύκειο, σελ. 47-49.

¹⁰Γλωσσικές Ασκήσεις Γενικό Λύκειο, σελ. 11 και Ερμηνευτικό λεξικό της Νέας Ελληνικής Α' Β' Γ' Γυμνασίου.

Γ.

Επικοινωνιακό πλαίσιο: Ομιλία¹¹**Απαραίτητη η ύπαρξη:** Προσφώνησης, αποφώνησης, προφορικότητας του λόγου.**Ενδεικτικός πρόλογος:**

Αξιότιμοι γονείς και κηδεμόνες,
αγαπητοί καθηγητές,
φίλοι συμμαθητές.

Αρχικά, θα ήθελα να ευχαριστήσω τον Σύλλογο Γονέων και Κηδεμόνων για την ευκαιρία που δίνει σ' εμάς τους νέους, μέσω της ημερίδας που διοργανώνει, να εκφράσουμε τις θέσεις μας γύρω από ένα θέμα που μας αφορά άμεσα και δεν είναι άλλο από το γνωστό σε όλους μας «Χάσμα γενεών», που πάντα χαρακτήριζε και συνεχίζει να χαρακτηρίζει κάθε κοινωνία. Η αλήθεια είναι ότι πάντα ο νεότερος ξεχώριζε από τον μεγαλύτερο σε όλα. Από την ομιλία μέχρι και το ντύσιμό του. Είναι λοιπόν αναγκαίο να προβληματιστούμε για τις μορφές που προσλαμβάνει το χάσμα γενεών σήμερα, ώστε στη συνέχεια να αναζητήσουμε λύσεις για τη γεφύρωσή του.

Κύριο Μέρος:**ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ 1^{ου} ΖΗΤΟΥΜΕΝΟΥ**

Στις μέρες μας το χάσμα γενεών

- εκδηλώνεται με >συνεχείς εντάσεις, διαφωνίες και λεκτικές συγκρούσεις σε θέματα που αφορούν σε ζητήματα ηθικής και κοινωνικές αντιλήψεις
- αποτυπώνεται στη διατήρηση στερεότυπων αντιλήψεων που φέρουν οι μεγαλύτεροι για τους μικρότερους και οι μικρότεροι για τους μεγαλύτερους σε ηλικία, στην έκφραση αρνητισμού, εχθρότητας, επιφυλακτικότητας
- διαφαίνεται στην αδυναμία επίλυσης προβλημάτων που προκύπτουν στο πλαίσιο της οικογενειακής ζωής, στην περιθωριοποίηση πολλών νέων, στην οριστική ρήξη με τους γονείς, στην εγκατάλειψη της οικογενειακής εστίας
- εκφράζεται με έντονη και στείρα κριτική και συνήθως με νόθα αμφισβήτηση και από τις δύο πλευρές, στην απουσία συνεννόησης ακόμη και για τα πιο καθημερινά θέματα
- καταγράφεται στην αδυναμία ουσιαστικού διαλόγου και πραγματικής επικοινωνίας, στον απομονωτισμό που εμφανίζουν οι νεότεροι όχι μόνο στη σχέση με τους γονείς τους αλλά ακόμη και στη σχέση τους με τους δασκάλους

¹¹ Έκφραση Έκθεση τεύχος Α', σελ. 84-85. Ένταξη σε επικοινωνιακό πλαίσιο σύμφωνα με τις Οδηγίες για τη διδασκαλία των φιλολογικών μαθημάτων στις Α', Β' Ημερησίου ΓΕΛ και Α', Β', Γ' εσπερινού ΓΕΛ για το σχολ. έτος 2017-18, 9/10/2017.

- εμφανίζεται έντονα στην απαξίωση θεσμών, αξιών, προσώπων και γενικότερα όλου του κατεστημένου το οποίο για έναν νέο αποτελεί πάντα το πλαίσιο ζωής που διαμόρφωσαν οι μεγαλύτεροι γι' αυτόν.

ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΗ ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ (προαιρετικά)

Οι γενιές βρίσκονταν, λοιπόν, πάντα σε σύγκρουση. Τα στοιχεία που τούς χώριζαν ήταν μάλλον περισσότερα απ' όσα τούς ένωναν. Καιρός πιστεύω είναι κάτι να γίνει. Όλοι μας είμαστε υπεύθυνοι και όλοι μας οφείλουμε να κινηθούμε προς τη σωστή κατεύθυνση, προκειμένου να περιορίσουμε το φαινόμενο αυτό.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ 2^{ου} ΖΗΤΟΥΜΕΝΟΥ

Αναλυτικότερα:

- και οι δύο πλευρές – νέοι και μεγαλύτεροι – οφείλουν να δείξουν συγκαταβατικότητα και να συνειδητοποιήσουν τη διαφορετικότητα και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους
- οι μεγαλύτεροι οφείλουν να δείξουν εμπιστοσύνη στους νεότερους, να τους ενθαρρύνουν, αφήνοντάς τους «χώρο», ώστε να λάβουν αποφάσεις και να πάρουν πρωτοβουλίες
- χρέος των μεγαλύτερων είναι να σταθούν αρωγοί σε κάθε προσπάθεια των νεότερων, προσφέροντάς τους απλόχερα ό,τι χρειάζονται προκειμένου να σταθούν επάξια στην κοινωνία
- απαιτείται ουσιαστική επικοινωνία και από τις δύο πλευρές και πνεύμα ανεκτικότητας και διαλλακτικότητας
- οι νέοι από την πλευρά τους καλό είναι να μη διαπνέονται από στείρα διάθεση αρνητισμού και απόρριψης των μεγαλύτερων
- επίσης, οι νέοι οφείλουν να δείχνουν τον απαιτούμενο σεβασμό απέναντι στην ώριμη γενιά και τις κατακτήσεις της, να μην είναι κυνικοί και μηδενιστές αλλά ορθολογιστές και υπεύθυνοι.

**ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2018**
Β' ΦΑΣΗ

E_3.Nλ1(α)

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΣ ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Καιρός πιστεύω είναι όλοι μας, μικροί – μεγάλοι, να συνειδητοποιήσουμε τους ρόλους μας μέσα στην κοινωνία και να προχωρήσουμε μαζί. Τίποτα δεν μας χωρίζει. Αντίθετα πολλά μας ενώνουν. Μην ξεχνάμε άλλωστε ότι οι ηλικιωμένοι του σήμερα υπήρξαν οι νέοι μιας άλλης εποχής, με τα ίδια και ίσως πιο επαναστατικά χαρακτηριστικά από εμάς. Μην ξεχνάμε όμως ότι κι εμείς, οι νεότεροι, κάποτε θα αποτελέσουμε τα πρότυπα πάνω στα οποία θα στηρίζουν τα όνειρά τους και την προσωπικότητά τους τα παιδιά μας, οι νέοι του αύριο.

Σας ευχαριστώ για τον χρόνο σας.

Οι παραπάνω απαντήσεις είναι ενδεικτικές.

ΕΠΙΛΟΓΗ
ΚΑΝΟΝΑΜΑΤΑ